

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора навчально-методичної роботи
ЗПО «Дніпровський професійний технологічний коледж»

Сергій ГОРДІСЬКО
« 28 » серпня 2026

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 22 «ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ ЗВАРЮВАЛЬНОГО
ВИРОБНИЦТВА»**

Рівень освіти: Фахова передвища освіта (ОПС «Фаховий молодший бакалавр»)

Галузь знань: 13 Механічна інженерія

Спеціальність: 131 Прикладна механіка

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів
Загальна кількість годин	90 годин
Рік підготовки (курс)	II курс
Семестри викладання	4 семестр
Аудиторні години (лекції)	36 годин
Аудиторні години (практичні)	20 годин
Самостійна робота слухача (СРС)	34 годин
Проходження контрольних заходів	0 годин
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: Формування у здобувачів базових економічних знань, сучасного економічного мислення, розуміння ринкових механізмів, а також практичних навичок для започаткування та ведення власної підприємницької діяльності у сфері механічної інженерії, розробки, виготовлення зварних конструкцій та сервісного обслуговування зварювального обладнання.

Спеціальна мета (адаптаційна): Виховання культури соціального підприємництва і розуміння принципів розбудови інклюзивного, безбар'єрного бізнес-середовища з рівними можливостями для всіх учасників економічних відносин. Сприяння соціально-економічній адаптації дорослих слухачів, ветеранів та ВПО через розкриття можливостей самозайнятості, здобуття фінансової незалежності та подолання тривожності щодо фінансової нестабільності.

Основні завдання:

1. Засвоєння основних понять та законів мікро- і макроекономіки підприємств машинобудівного профілю.
2. Розуміння механізмів функціонування підприємства зварювального виробництва в ринкових умовах.
3. Опанування основ бізнес-планування, маркетингу та управління ризиками.
4. Формування навичок розрахунку базових економічних показників (собівартість зварного шва, прибуток, рентабельність).
5. Ознайомлення з правовими аспектами та системами оподаткування ФОП в Україні.
6. Розвиток фінансової грамотності та відповідального ставлення до виробничих ресурсів.

3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

3.1. Нормативні документи, на основі яких розроблена програма

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту».
2. Закон України «Про освіту» (в частині освіти дорослих та навчання впродовж життя).
3. Положення про організацію освітнього процесу в закладі фахової передвищої освіти.
4. Державний стандарт фахової передвищої освіти зі спеціальності 131 Прикладна механіка галузі знань Механічна інженерія освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр», затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 30.11.2021 р. № 1284.
5. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні».
6. Національна стратегія створення безбар'єрного простору в Україні (щодо інклюзивного навчання ветеранів).

3.2. Вимоги до кандидатів на підготовку

Освітній рівень: Наявність освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст», до 01.01.2026 року — «Кваліфікований робітник» із здобутою повною (або базовою) загальною середньою освітою.

Категорія слухачів: Здобувачі на основі повної загальної середньої освіти, дорослі здобувачі фахової передвищої освіти, особи, які проходять перекваліфікацію, ветерани.

3.3. Етапи підготовки

Вивчення здійснюється протягом одного (п'ятого) семестру і поділяється на три взаємопов'язані етапи (модулі):

Етап I (Модуль 1): Економічні засади функціонування підприємства. Вивчення законів ринку, видів підприємств, середовища функціонування та управління.

Етап II (Модуль 2): Ресурсне забезпечення діяльності підприємства. Вивчення основних фондів, оплати праці зварників, витрат на виготовлення металоконструкцій та ціноутворення.

Етап III (Модуль 3): Результати фінансово-економічної діяльності. Фінансові результати, інвестиції у нове зварювальне обладнання та комплексна діагностика. Завершується складанням Екзамену.

3.4. Кваліфікаційні вимоги до слухачів, які пройшли підготовку

Після завершення курсу слухач повинен:

ЗНАТИ: базові економічні поняття, категорії та закони функціонування сучасної ринкової економіки; основи ринкової економіки; організаційно-правові форми бізнесу; види податків та зборів; структуру бізнес-плану для зварювального виробництва.

УМІТИ: аналізувати ринкову ситуацію; розраховувати орієнтовну собівартість продукції/послуги (зварювальних робіт); складати кошторис витрат; обирати оптимальну систему оподаткування.

ВИКОРИСТОВУВАТИ: навички фінансового планування; фахову економічну термінологію під час професійної та ділової комунікації; методи економічного аналізу для прийняття раціональних управлінських і фінансових рішень у повсякденній професійній діяльності.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами стандарту фахової передвищої освіти (спеціальність 131 Прикладна механіка), вивчення дисципліни забезпечує формування у здобувачів (слухачів) наступних компетентностей:

- **ЗК7.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- **ЗК8.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- **СК13:** Здатність використовувати професійно-профільні знання розділів економіки для розрахунку техніко-економічних показників технологічних процесів у галузі прикладної механіки.

Програмні результати навчання (РН):

РН4. Використовувати прикладне програмне забезпечення для виконання технологічних розрахунків, обробки інформації та результатів досліджень.

РН8: Розраховувати основні техніко-економічні показники функціонування підрозділів підприємства в галузі прикладної механіки.

РН18*. Взаємодіяти з колегами, керівниками та клієнтами, формувати власний внесок у роботу команди, доносити до фахівців і не фахівців інформацію, ідеї, проблеми та власний досвід у галузі прикладної механіки.

4.1. МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ

Матриця відповідності програмних результатів навчання (РН) дисципліни загальним компетентностям (ЗК) та спеціальним компетентностям (СК) освітньо-професійної програми:

Результати навчання (РН) дисципліни	РН 4	РН 8	РН 18
ЗК 7	+		+
ЗК 8	+	+	
СК 13	+	+	

5. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН КУРСУ

5.1. Розрахунок навчального часу

Вид навчальної роботи	Кількість годин	% від загального обсягу
УСЬОГО за курсом (5 кредитів ЄКТС)	90	100%
Аудиторні заняття (всього)	56	62%
з них: Лекції	36	- 40 %
з них: Практичні заняття	20	- 22 %
Самостійна робота слухача (СРС)	34	38 %

5.2. Розподіл навчальних годин за модулями

№ з/п	Назва модулів та тем	Усього годин	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
I	МОДУЛЬ 1. ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ РИНКОВИХ ВІДНОСИН	30	12	6	12
1	Тема 1. Підприємство зварювального профілю в сучасній економічній системі	6	2	2	2
2	Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми	4	2	0	2
3	Тема 3. Зовнішнє та внутрішнє середовище функціонування підприємства	10	4	2	4
4	Тема 4. Управління підприємством	4	2	2	2
5	Тема 5. Планування діяльності підприємства	6	2	2	2
II	МОДУЛЬ 2. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	40	16	10	4
6	Тема 6. Необоротні активи підприємства (зварювальне обладнання)	6	2	2	2
7	Тема 7. Оборотні активи підприємства	6	2	2	2
8	Тема 8. Персонал підприємства, його продуктивність праці	6	2	2	2
9	Тема 9. Оплата праці на підприємстві	4	2	0	2
10	Тема 10. Організація виробництва продукції (зварних конструкцій)	6	2	2	2

11	Тема 11. Витрати підприємства (калькулювання собівартості)	8	4	2	4
12	Тема 12. Ціна продукції. Ціноутворення в умовах ринку	4	2	0	2
III	МОДУЛЬ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	20	8	4	8
13	Тема 13. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	10	4	2	4
14	Тема 14. Інвестиції та інноваційна діяльність підприємства	6	2	2	2
15	Тема 15. Діагностика діяльності підприємства	4	2	0	2
РАЗОМ (Аудиторні + СРС):		90	36	20	34
РАЗОМ ЗА КУРСОМ:		90	36	20	34

5.3. Самостійна робота (СРС)

Загальний обсяг самостійної роботи становить 34 години.

Мета самостійної роботи полягає у поглибленні теоретичних знань та формуванні практичних навичок проведення техніко-економічних розрахунків, необхідних у роботі фахового молодшого бакалавра.

Робота спрямована на практичне закріплення матеріалу, розвиток аналітичних навичок та підприємницького мислення у здобувачів освіти.

Здобувачі можуть обирати зручну форму звітності для завдань, що пов'язані з їхньою майбутньою професійною діяльністю, наприклад, надання послуг з ремонту чи виготовлення металоконструкцій.

Деталізована програма виконання СРС (4 модулі-завдання)

СРС №1. Розрахунок собівартості 1 метра зварного шва (8 годин)

- **Мета:** Опанувати методику калькулювання виробничої собівартості зварювальних робіт та навчитися визначати прямі й непрямі витрати.
- **Крок 1:** Здійснити розрахунок прямих матеріальних витрат (електродів або зварювального дроту) на основі маси наплавленого металу.
- **Крок 2:** Виконати розрахунок витрат на електроенергію, виходячи з потужності зварювального апарата, основного часу зварювання, ККД та тарифу.
- **Крок 3:** Розрахувати витрати на оплату праці зварника, враховуючи годинну тарифну ставку, додаткову заробітну плату та єдиний соціальний внесок (22%).
- **Крок 4:** Сформувати підсумкову калькуляцію у вигляді зведеної таблиці, де визначається сума та частка кожної статті витрат, включно із загальновиробничими витратами (150% від ЗП).

СРС №2. Розрахунок кількості зварювальних постів та організація дільниці (8 годин)

- **Мета:** Навчитися розраховувати необхідну кількість обладнання та планувати просторове розміщення зварювальної дільниці.
- **Крок 1:** Розрахувати ефективний фонд часу роботи обладнання з урахуванням кількості змін, тривалості зміни та відсотка втрат на ремонт (3-5%).
- **Крок 2:** Визначити кількість зварювальних постів, спираючись на сумарну трудомісткість виробничої програми та коефіцієнт виконання норм.
- **Крок 3:** Намалювати принципову графічну схему типового зварювального поста для ручного дугового зварювання.
- **Вимоги до схеми:** Схема має враховувати вимоги охорони праці та ергономіки, зокрема розміщення зварювального інвертора, столу з контуром заземлення, вентиляційної панелі, а також ящиків для електродів та недогарків.

СРС №3. Бізнес-планування. Розробка та SWOT-аналіз підприємства (12 годин)

- **Мета:** Сформувати практичні навички стратегічного планування та аналізу конкурентоспроможності майбутнього підприємства зварювального профілю.
- **Крок 1:** Заповнити основні розділи структурованого бізнес-плану для власної ідеї підприємства (наприклад, цеху з виготовлення металевих воріт). Розділи мають включати: резюме проєкту, опис продукції чи послуг, аналіз ринку, виробничий план, фінансовий план та оцінку ризиків.
- **Крок 2:** Провести SWOT-аналіз гіпотетичного підприємства у формі таблиці, вказавши щонайменше по 3 пункти для кожної категорії: сильні сторони, слабкі сторони, можливості та загрози.

СРС №4. Оцінка економічної ефективності впровадження нового обладнання (12 годин)

- **Мета:** Засвоїти методику розрахунку економічної ефективності від впровадження інноваційних технологій, наприклад, заміни ручного дугового зварювання на напівавтоматичне або роботизоване.
- **Крок 1:** Визначити річну економію поточних витрат, яка виникає від зниження собівартості продукції після впровадження обладнання.
- **Крок 2:** Розрахувати термін окупності капіталовкладень (витрат на придбання, монтаж та пусконаладження) за рахунок отриманої економії.
- **Крок 3:** Визначити коефіцієнт економічної ефективності та порівняти його з нормативним показником для машинобудування ($\$E_{\{N\}} \approx 0.15\$$) для підтвердження доцільності проєкту.
- **Крок 4:** Сформулювати аналітичний висновок обсягом 0.5 сторінки. У висновку необхідно описати не лише фінансову економію, але й непрямі переваги (зниження рівня браку, покращення умов праці та зовнішнього вигляду шва).

Критерії оцінювання самостійної роботи (Максимум 20 балів)

- **18-20 балів (Відмінно / Високий):** Усі завдання виконані в повному обсязі, формули застосовані безпомилково, зроблено глибокі та обґрунтовані висновки, робота оформлена за вимогами. Проєкт містить реальні ринкові дані та повноцінне розкриття теми.
- **14-17 балів (Добре / Достатній):** Завдання виконані, схеми побудовані правильно, проте наявні незначні арифметичні помилки або висновки носять поверхневий характер. Робота може містити припущення без належного аналізу конкурентів чи ринку.

- **10-13 балів (Задовільно):** Виконано не менше 60% завдань, присутні суттєві помилки у калькулюванні, відсутній SWOT-аналіз або він не стосується зварювального виробництва.
- **0-9 балів (Незадовільно / Низький):** Самостійна робота не виконана або скопійована з інтернету (списування чужих бізнес-планів) без адаптації до вихідних даних та не відповідає українським реаліям.

Здобувачі можуть обирати зручну форму звітності для виконання завдань, що мають безпосередній зв'язок з їхньою майбутньою професійною діяльністю (виготовлення металоконструкцій, надання послуг з ремонту та зварювання тощо).

6. ПРОГРАМА КУРСУ

Тема та ключові підтеми	Лекції (год.)	Практ. (год.)	Сам. роб. (год.)	Формат практичної та самостійної роботи
МОДУЛЬ 1. ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ РИНКОВИХ ВІДНОСИН				
Тема 1. Підприємство в сучасній економічній системі 1.1. Вступ. Економіка в суспільному житті. 1.2 Сутність і головна мета діяльності підприємства. 1.3. Підприємництво як економічна основа господарювання.	4	2	2	Відкриті питання для аналізу ролі підприємства в ринковій економіці. Опрацювання конспекту.
Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми 2.1. Класифікація підприємств за ключовими ознаками. 2.2. Організаційно-правові форми господарювання. 2.3. Добровільні та інституційні об'єднання.	4	0	2	Аналіз практичних ситуацій щодо вибору організаційно-правової форми та КВЕД для майстерні з ремонту або виготовлення металоконструкцій.
Тема 3. Зовнішнє та внутрішнє середовище функціонування підприємства. 3.1. Поняття та складові зовнішнього та внутрішнього середовища. 3.2. Фактори мікро- та макросередовища. 3.3. Державне регулювання.	4	2	4	Практична робота: оцінка факторів макросередовища. Підготовка аргументованих відповідей на відкриті питання.

Тема 4. Управління підприємством 4.1. Сутність, цілі та функції управління. 4.2. Типи організаційних структур управління. 4.3. Методи та стилі керівництва.	4	2	2	Побудова та порівняння схем організаційних структур. Рішення кейсів з управління персоналом (зварниками, майстрами).
Тема 5. Планування діяльності підприємства 5.1. Принципи та методи планування. 5.2. Види планів на підприємстві. 5.3. Бізнес-план: його структура та призначення.	4	2	4	Розробка структури бізнес-плану (практичне заняття за покроковими методичними рекомендаціями).
МОДУЛЬ 2. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА				
Тема 6. Необоротні активи підприємства 6.1. Поняття, склад і структура основних засобів. 6.2. Види оцінки необоротних активів. 6.3. Фізичний і моральний знос, амортизація.	4	2	2	Розв'язання різнорівневих розрахункових задач з нарахування амортизації різними методами для специфічного зварювального обладнання.
Тема 7. Оборотні активи підприємства 7.1. Сутність, склад і структура оборотних коштів. 7.2. Основи нормування оборотних активів. 7.3. Показники ефективності використання.	4	2	2	Розрахунок показників оборотності (запас електродів, газів, прокату). Виконання різнорівневих практичних завдань.
Тема 8. Персонал підприємства, його продуктивність праці 8.1. Класифікація та структура персоналу підприємства. 8.2. Визначення потреби в кадрах. 8.3. Продуктивність праці: показники та методи.	4	2	2	Розрахункова робота з визначення продуктивності праці та виробітку (за методичними рекомендаціями).

Тема 9. Оплата праці на підприємстві 9.1. Сутність і основні функції заробітної плати. 9.2. Форми та системи оплати праці. 9.3. Тарифна система та її структурні елементи.	4	0	2	Практичні розрахунки нарахування заробітної плати зварникам за різними системами (відрядна, погодинна).
Тема 10. Організація виробництва продукції 10.1. Виробничий процес та його основні принципи. 10.2. Типи виробництва та їх порівняльна характеристика. 10.3. Виробничий цикл та його структура.	2	2	2	Аналіз тривалості виробничого циклу. Робота зі схемами та графіками зварювальних процесів.
Тема 11. Витрати підприємства 11.1. Поняття та класифікація витрат. 11.2. Собівартість продукції та її види. 11.3. Калькулювання собівартості. Кошторис.	4	2	4	Складання калькуляції собівартості одиниці продукції (на прикладі збірки зварного мангалу, ферми або металевих воріт).
Тема 12. Ціна продукції. Ціноутворення в умовах ринку 12.1. Сутність, функції та система цін. 12.2. Фактори, що впливають на процес ціноутворення. 12.3. Методи ціноутворення.	2	0	2	Вирішення ситуаційних завдань з вибору методу ціноутворення. Різномірні задачі розрахунку ціни.
МОДУЛЬ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА				
Тема 13. Фінансово-економічні результати діяльності 13.1. Доходи підприємства та джерела їх формування. 13.2. Прибуток підприємства, його види та порядок розподілу. 13.3. Рентабельність як відносний показник.	4	2	4	Розрахунок видів прибутку та рентабельності. Аналіз відкритих питань щодо шляхів підвищення прибутковості зварювального цеху.

Тема 14. Інвестиції та інноваційна діяльність 14.1. Поняття, види та джерела фінансування інвестицій. 14.2. Оцінка економічної ефективності інвестиційних проєктів. 14.3. Інновації та науково-технічний прогрес (роботизація зварювання).	4	2	4	Практична робота: базова оцінка окупності інвестиційного проєкту (придбання зварювального напівавтомата чи плазморіза).
Тема 15. Діагностика діяльності підприємства 15.1. Мета і головні завдання економічної діагностики. 15.2. Види та методи економічного аналізу. 15.3. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.	4	2	2	Експрес-аналіз ключових фінансових показників на прикладі умовного підприємства.

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ТА ДЖЕРЕЛА

7.1. Нормативно-правова база (в актуальній редакції)

1. Господарський кодекс України (зі змінами та доповненнями).
2. Податковий кодекс України (актуальна редакція щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності).
3. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні».
4. Постанови Кабінету Міністрів України щодо реалізації державних програм мікрокредитування та грантової підтримки (програми «Доступні кредити 5-7-9%», «Робота», «Власна справа»).

7.2. Базова література

1. Економіка підприємства [Текст] : підручник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк: Вежа-Друк, 2021.
2. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
3. Основи підприємницької діяльності: підручник / за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. - Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2022. - 515 с.
4. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. К.: Кондор Видавництво, 2016. 378 с.
5. Економіка підприємства: підручник / ЛНТУ, 2020.

7.3. Допоміжна література

1. Бойко В. В., Мельник О. І. Основи підприємництва та бізнес-планування. Київ: Центр учбової літератури, 2024. 284 с.
2. Варналій З. С. Основи підприємництва: підручник (оновлене видання). Київ: Знання, 2021. 358 с.

3. Ковальчук І. В. Економіка підприємства: практикум (тести, задачі, ситуаційні вправи). - Київ: Центр учбової літератури, 2021. 256 с.
4. Науково-практичний журнал «Бізнес Інформ» (статті за 2018-2025 рр., розділи «Економіка підприємства» та «Інноваційні процеси»).

7.4. Електронні інформаційні ресурси та сервіси

1. Дія. Бізнес (Національний проєкт із розвитку підприємництва) - business.diia.gov.ua.
2. Електронний кабінет платника податків ДПС України - cabinet.tax.gov.ua (Для практичних занять з розрахунку та сплати ЄП та ЄСВ).
3. Офіційний сайт Міністерства економіки України – me.gov.ua.
4. Opendatobot або YouControl – сервіси відкритих даних (для практичних занять з перевірки контрагентів та аналізу ринку).

7.5. Навчально-методичне забезпечення дисципліни

1. Електронний курс у Google Classroom: містить 100% матеріалів дисципліни (конспекти лекцій, презентації).
2. Методичні вказівки до самостійної роботи: покрокові інструкції для опрацювання матеріалів для виконання індивідуальних завдань та підготовки до підсумкового екзамену.
3. Методичні вказівки до практичних робіт: покрокові інструкції для опрацювання матеріалів з виконання практичних завдань.

8. ВІДОМОСТІ ПРО ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД

Освіта: Повна вища освіта за спеціальністю «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Фінанси» або суміжними (інженерно-економічними).

Спеціальна підготовка: Володіння методиками навчання дорослих (андрагогіка) та розуміння Trauma-informed підходу для комфортної інтеграції ветеранів.

9. ФОРМИ ДОКУМЕНТІВ

Організація, контроль та облік освітнього процесу за даним курсом супроводжується наступними документами:

1. Силабус навчальної дисципліни (надається слухачам на першому занятті; містить політику курсу, дедлайни та критерії оцінювання).
2. Журнал обліку навчальних занять (в електронній та/або паперовій формі).
3. Індивідуальний навчальний план слухача (для осіб, які навчаються за гнучким або індивідуальним графіком, зокрема тих, хто проходить лікування/реабілітацію).
4. Відомість обліку поточної та підсумкової успішності (Заліково-екзаменаційна відомість).
5. Екзаменаційні білети (затверджені цикловою/методичною комісією, містять теоретичні питання та практичні економічні кейси).
6. Рубрикатор (матриця) оцінювання (чіткі критерії нарахування балів за поточну роботу, СРС та екзамен у 100-бальній шкалі з переведенням у шкалу ЄКТС).

10. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА КРИТЕРІЇ НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною системою протягом 5-го семестру. Підсумковим контролем є Диференційований залік.

10.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Види навчальної роботи	Максимальний бал
Робота на аудиторних заняттях	30
Самостійна робота слухача (СРС)	30
Модульний контроль (тестування за підсумками модулів)	40
РАЗОМ ЗА КУРС	100

10.2. Рубрикатор оцінювання

1. Практичні заняття (макс. бали за заняття сумарно 30):

- Високий бал: Слухач безпомилково здійснює економічні розрахунки, активно бере участь в аналізі кейсів, обґрунтовує свої рішення.
- Середній бал: Розрахунки виконані в цілому вірно, але є незначні помилки. Рівень самостійності середній.
- Низький бал: Присутність на занятті, механічне виконання завдань за шаблоном без розуміння суті.

0 балів: Неготовність до заняття, відмова від виконання завдань.

2. Самостійна робота (макс. 30 балів):

- 18-20 балів (Високий): Повноцінне, економічно обґрунтоване розкриття теми. Наявність реальних ринкових даних у проєкті.
- 12-17 балів (Достатній): Завдання виконано, але містить припущення без належного аналізу конкурентів або ринку.
- 0-11 балів (Низький): Списування чужих бізнес-планів з Інтернету, невідповідність розрахунків українським реаліям.

3. Підсумковий Диференційований залік (макс. 40 балів):

Диференційований залік відбувається у формі розв'язання теоретичних питань та комплексного економічного кейсу.

- 35-40 балів: Слухач вільно орієнтується в економічних показниках, чітко відповідає на питання про ризики та оподаткування.
- 25-34 бали: Базове розуміння є, проте є недоліки у розрахунках прибутку чи розумінні маркетингової складової.
- 15-24 бали: Фрагментарні знання. Слабке розуміння базових термінів.
- 0-14 балів: Незадовільно. Повне нерозуміння економічної теорії.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Практично-орієнтовані та інтерактивні методи:

Кейс-метод: Студенти аналізують задані умови (наприклад, вихідні дані для запуску дрібносерійного виробництва зварних металоконструкцій), здійснюють розрахунок потреби в матеріалах, калькуляцію собівартості та визначають точку беззбитковості.

Метод проєктів (Складання бізнес-плану): Студенти розробляють власні міні-проєкти, орієнтовані на їхню спеціальність — наприклад, бізнес-план відкриття цеху з виготовлення твердопаливних котлів, мангалів, або надання послуг зварювання труб та конструкцій на виїзді.

2. Сучасні цифрові та інформаційні методи:

Використання табличних процесорів для автоматизації розрахунків прямих і непрямих витрат, нарахування заробітної плати та складання фінансового плану.

3. Наочні та словесні методи:

Мультимедійні лекції-візуалізації. Проблемні лекції та дискусії про виклики на ринку праці, аналіз конкурентів та формування ефективних стратегій ціноутворення.

4. Метод міжпредметної інтеграції:

Професійна спрямованість розрахунків. Застосування економічних знань безпосередньо до технічних дисциплін. Наприклад, розрахунок амортизації для специфічного зварювального обладнання, або визначення рентабельності впровадження нових технологій (лазерне зварювання, напівавтомати). Такий підхід дозволяє випускникам отримати готові прикладні навички для ефективної роботи.

12. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Академічна доброчесність: Розрахунки та ідеї у бізнес-планах мають бути самостійними. ШІ можна використовувати для пошуку маркетингових даних, але не для генерації готових рішень.

Відвідування та дедлайни: Діє політика гнучких дедлайнів для слухачів-ветеранів. Усі матеріали доступні в електронній платформі для асинхронного відпрацювання.

Інклюзивне середовище: Підтримка, взаємоповага під час обговорення чужих бізнес-ідей та виробничих кейсів.

13. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

13.1. Різномірний блок питань

БЛОК 1. Підприємство та ринкове середовище (Модуль 1)

1. Сутність підприємництва та його роль у сучасній економіці (на прикладі машинобудівного сектору).
2. Організаційно-правові форми бізнесу. Що доцільніше обрати (ФОП чи ТОВ) для відкриття майстерні з виготовлення зварних конструкцій?
3. Класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД): як правильно підібрати КВЕД для послуг зі зварювання металоконструкцій?
4. Внутрішнє та зовнішнє середовище бізнесу: які економічні фактори макросередовища найбільше впливають на вітчизняних виробників?
5. Бізнес-план: структура, призначення та роль у залученні державних грантів.
6. Організаційні структури управління: яку структуру ефективно застосувати для невеликого цеху (до 5 осіб)?
7. Соціальна відповідальність бізнесу та створення безбар'єрного середовища.

БЛОК 2. Ресурсне забезпечення та організація виробництва (Модуль 2)

1. Необоротні активи підприємства. Особливості розрахунку морального зносу та амортизації для специфічного обладнання (зварювальні інвертори, напівавтомати).
2. Оборотні активи: склад та показники ефективності використання (управління запасами електродів, газів, дроту, металу).
3. Персонал підприємства. Як визначити потребу в інженерно-технічних кадрах та зварниках для розгортання виробництва?

4. Форми та системи оплати праці: як економічно доцільно мотивувати зварника (відрядна форма) та майстра цеху?
5. Витрати підприємства: класифікація на прямі/непрямі та постійні/змінні витрати зварювального цеху.
6. Калькулювання собівартості: з яких ключових елементів складається виробнича собівартість зварювання 1 метра шва?
7. Ціноутворення в умовах ринку: методи формування ціни на зварні конструкції (ворота, мангали, баки).
8. Виробничий цикл: структура та шляхи скорочення часу на виготовлення партії деталей.

БЛОК 3. Фінансові результати та інвестиції (Модуль 3)

1. Доходи підприємства: різниця між виручкою від реалізації послуг та чистим прибутком майстерні.
2. Рентабельність як ключовий показник ефективності бізнесу. Як розрахувати рентабельність реалізованої партії обладнання?
3. Системи оподаткування. Особливості застосування спрощеної системи (груп ФОП) та сплати податків у сфері послуг.
4. Джерела фінансування інновацій для малого бізнесу (власні кошти, кредити «5-7-9%», гранти «Робота»).
5. Підприємницькі ризики при відкритті власного бізнесу з виготовлення металоконструкцій та способи їх мінімізації.

БЛОК 4. Практичні ситуаційні кейси

1. **Кейс «Вибір системи оподаткування»:** Ви плануєте відкрити власну справу — надання послуг з аргонодугового зварювання. Вашими клієнтами будуть переважно звичайні громадяни (ремонт авто, дисків) та зрідка СТО (юрособи). Оберіть оптимальну форму ведення бізнесу та групу платника єдиного податку.
2. **Кейс «Розрахунок точки беззбитковості»:** Ви відкрили невеликий цех. Постійні витрати (оренда, податок) становлять 20 000 грн на місяць. Змінні витрати на виготовлення 1 типового виробу (матеріали) складають 500 грн. Ціна виробу для клієнта 1500 грн. Розрахуйте мінімальну кількість виробів за місяць, щоб працювати без збитків.
3. **Кейс «Калькуляція собівартості»:** Ви отримали замовлення на виготовлення 10 металевих стелажів. Опишіть структуру собівартості одного виробу: які витрати віднесете до прямих матеріальних, які до витрат на оплату праці зварника, а що до загальновиробничих (електроенергія, амортизація обладнання).
4. **Кейс «Оптимізація бізнесу»:** Ваша майстерня зіткнулася зі здорожчанням металопрокату на 30%. Запропонуйте 3 економічно обґрунтовані управлінські рішення, щоб зберегти рентабельність бізнесу.
5. **Кейс «Елеватор пігч»:** Презентуйте концепцію власного мікробізнесу у сфері прикладної механіки. Опишіть суть, стартові ресурси, конкурентну перевагу та шляхи монетизації.

13.2. Теоретичні питання для проміжного оцінювання

1. Що таке підприємство та в чому полягає головна мета його діяльності?
2. За якими ключовими ознаками здійснюється класифікація підприємств?
3. Охарактеризуйте основні організаційно-правові форми господарювання.
4. У чому полягає різниця між факторами мікро- та макросередовища підприємства?

5. Розкрийте сутність, цілі та основні функції управління підприємством.
6. Які існують види планів на підприємстві та для чого вони створюються?
7. Опишіть структуру бізнес-плану та поясніть його ключове призначення.
8. Дайте визначення необоротних активів, опишіть склад і структуру основних засобів підприємства.
9. Поясніть економічну сутність фізичного і морального зносу та процес нарахування амортизації.
10. Розкрийте сутність, склад і структуру оборотних коштів підприємства.
11. Як класифікується персонал підприємства та якою є його структура?
12. Що таке продуктивність праці та які існують показники і методи її вимірювання?
13. Охарактеризуйте основні форми та системи оплати праці, що застосовуються на підприємстві.
14. Надайте порівняльну характеристику основних типів виробництва.
15. Що таке виробничий цикл і з яких елементів складається його структура?
16. Дайте визначення поняттю витрат та опишіть їх класифікацію на підприємстві.
17. Що таке собівартість продукції та які її види існують?
18. У чому полягає процес калькулювання собівартості та як складається кошторис виробництва?
19. Які фактори найбільше впливають на процес ціноутворення?
20. Охарактеризуйте основні методи ціноутворення, що застосовуються на підприємстві.
21. Що таке прибуток підприємства, які його види та порядок розподілу?
22. Як розраховується рентабельність і чому вона виступає як відносний показник ефективності?

На основі вивчених матеріалів розроблено відповідний розділ для програми.

14. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ, МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Засоби діагностики успішності навчання:

Діагностика успішності здійснюється через поточне оцінювання навчальної діяльності та підсумковий контроль.

Перевірка поточної успішності на практичних заняттях відбувається через розв'язання ситуаційних завдань, розрахункових кейсів та аналіз практичних ситуацій.

Діагностика самостійної роботи здобувачів освіти (СРС) передбачає перевірку виконання аналітичної роботи, розрахункових кейсів, аналізу нормативно-правової бази та розробки елементів бізнес-плану.

Підсумковим контролем є Диференційований залік, який проводиться у формі розв'язання теоретичних питань та комплексного економічного кейсу.

Методичне забезпечення дисципліни:

Електронний курс у Google Classroom, який містить 100% матеріалів дисципліни, зокрема конспекти лекцій та презентації.

Методичні вказівки до самостійної роботи, які містять покрокові інструкції для опрацювання матеріалів, виконання індивідуальних завдань та підготовки до підсумкового модульного контролю.

Методичні вказівки до практичних робіт із покроковими інструкціями для опрацювання матеріалів під час виконання практичних завдань.

Силабус навчальної дисципліни, який надається слухачам на першому занятті та містить політику курсу, дедлайни і критерії оцінювання.

Питання до модульних контролів, що затверджені цикловою або методичною комісією і містять теоретичні питання та практичні економічні кейси.

Система та критерії оцінювання:

Оцінювання здійснюється за 100-бальною системою протягом семестру.

Загальна кількість балів розподіляється наступним чином: робота на аудиторних заняттях — 30 балів, самостійна робота слухача (СРС) — 30 балів, підсумковий модульний контроль — 40 балів.

Критерії оцінювання практичних занять (максимум 40 балів сумарно):

- **Високий бал:** слухач безпомилково здійснює економічні розрахунки, бере активну участь в аналізі кейсів та обґрунтовує свої рішення.
- **Середній бал:** розрахунки виконані в цілому вірно, проте є незначні помилки, а рівень самостійності є середнім.
- **Низький бал:** слухач присутній на занятті, але виконує завдання механічно за шаблоном без розуміння суті.
- **0 балів:** відмова від виконання завдань або неготовність до заняття.

Критерії оцінювання самостійної роботи (максимум 20 балів):

- **18-20 балів (Відмінно / Високий):** усі завдання виконані в повному обсязі з безпомилковим застосуванням формул, наявне повноцінне розкриття теми з глибокими, обґрунтованими висновками, використані реальні ринкові дані, а роботу оформлено згідно з вимогами.
- **14-17 балів (Добре / Достатній):** завдання виконані та схеми побудовані правильно, проте є незначні арифметичні помилки, висновки носять поверхневий характер або містять припущення без належного аналізу конкурентів чи ринку.
- **10-13 балів (Задовільно):** виконано не менше 60% обсягу завдань, присутні суттєві помилки у розрахунку собівартості, відсутній SWOT-аналіз або він не стосується зварювального виробництва.
- **0-11 балів (Низький / Незадовільно):** самостійна робота не виконана, повністю скопійована з інтернету без адаптації до вихідних даних або розрахунки не відповідають українським реаліям.

Критерії оцінювання підсумкового модульного контролю (максимум 40 балів):

- **35-40 балів:** слухач вільно орієнтується в економічних показниках та дає чіткі відповіді на питання про оподаткування та ризики.

- **25-34 бали:** наявне базове розуміння, але є недоліки в розумінні маркетингової складової чи у розрахунках прибутку.
- **15-24 бали:** знання фрагментарні, наявне слабе розуміння базових термінів.
- **0-14 балів (Незадовільно):** повне нерозуміння економічної теорії.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

ПОГОДЖЕНО ТА СХВАЛЕНО:

Викладач спецдисциплін

Голова циклової комісії

Заступник директора з
навчально-методичної роботи

ЛИСТ РЕЄСТРАЦІЇ ЗМІН ТА ДОПОВНЕНЬ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

Робоча програма розробляється на весь цикл підготовки, але щороку (до 31 серпня) може оновлюватися відповідно до змін у законодавстві, оновлень ОПП чи появи нових технологічних/соціальних викликів.

№ з/п	Дата внесення змін	Розділ, пункт, до якого вносяться зміни	Короткий зміст змін	Підпис розробника (викладача)	Погодження (№ протоколу методичної комісії та дата)
1					
2					
3					
4					
5					